

NEKE METRIJSKE KARAKTERISTIKE UPITNIKA ZA SAMOPROCJENU KVALITETE ŽIVOTA ADOLESCENATA

MARIJANA GOJČETA, INES JOKOVIĆ-TURALIJA*, MILKO MEJOVŠEK*

Primljeno: rujan 2004.
Prihvaćeno: listopad 2004.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 159.9

Cilj ovog rada je utvrđivanje metrijskih karakteristika "Upitnika za samoprocjenu kvalitete života" (USKŽ) i njegove faktorske strukture. Uzorak je formiran od 124 ispitanika oba spola (72 muških i 52 ženskih) u dobi od 15 do 18 godina. Primijenjeni upitnik čini 40 nedovršenih tvrdnji kojima je pridružena skala Likertova tipa od 5 stupnjeva. Analizom pouzdanosti, homogenosti i diskriminativnosti pomoću Cronbachovog alpha koeficijenta, srednje interkorelacije itema i pomoću korelacija itema sa sumom dobivene su zadovoljavajuće metrijske karakteristike i konačna verzija upitnika od 15 tvrdnji. Faktorskom analizom na skupu od 15 varijabli dobivena su tri ortogonalna faktora: Faktor osobnog ispunjenja, Faktor socijalnog blagostanja i Faktor materijalnog blagostanja. Struktura faktora pokriva tri dimenzije kvalitete života: psihološku, socijalnu i ekonomsku.

Ključne riječi: kvaliteta života, adolescenti, upitnik.

Uvod

Kvaliteta života je složena psihološka kategorija koja ukazuje na doživljeno zadovoljstvo životom (u cijelosti ili pojedinim njegovim aspektima), a doživljaj zadovoljstva određen je individualnim iskustvom, aspiracijama, željama i vrijednostima pojedinca; kognitivnim i konativnim karakteristikama pojedinca te objektivnim uvjetima u kojima pojedinac živi. Zadovoljstvo životom ovisi i o podudarnosti željenog načina života s realnim (ostvarenim). Kvaliteta života je promjenjiva kategorija pa promjene u razvoju društva i promjene u životu svakog pojedinca utječu na objektivne uvjete života i subjektivno doživljavanje te vrednovanje vlastitog života.

Prva empirijska proučavanja kvalitete života odnosno nivoa života ili životnog standarda (level of living) nastala su u okviru ekonomskih znanosti. Nivo života određivao se na temelju zadovoljenosti materijalnih potreba, a jedini

indikator društvenog razvoja bio je nacionalni dohodak. Institut Ujedinjenih naroda za istraživanje društvenog razvoja u Genevi, 1966. godine, izrađuje tzv. "genevski model" prema kojem se nivo života određuje kao "stupanj zadovoljenosti materijalnih i kulturnih potreba društva" (Drewnowsky, Scott, 1968), a njegovi indikatori su: kvaliteta ishrane, stanovanje, zdravlje, obrazovanje, rekreacija, sigurnost i materijalni višak. Model je nastao na temelju komparativnog istraživanja nivoa života u dvadesetak zemalja članica Ujedinjenih naroda. Rezultat istraživanja bio je proširivanje koncepta nivoa života sa zadovoljenosti materijalnih potreba na zadovoljenost materijalnih i nematerijalnih (kulturnih) potreba društva.

Daljnje proširenje ovog koncepta posljedica je naglog materijalnog i tehnološkog napretka te razvoja demokracije. Prilikom određivanja kvalitete života pored ekonomskih i socijalnih indikatora (koji su objektivno mjerljivi)

* Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu